Munkahely és szociálpolitika

Egy fiatalember nyitott be a vállalat munkaügyi osztályának irodájába. Felvétel iránt érdeklődött. Szavaiból kitetszett, hogy rendelkezik némi információval, ami természetes is, hiszen „csak úgy" nemigen szokták lerakni a munkakönyvüket az emberek, legalábbis a körültekintőbbek. Hallgattam egy ideig a megszokott kérdéseket és feleleteket, műszakbeosztás, alapbér, prémium, a munka természete és milyensége és ehhez hasonló dolgokban gyorsan áttekintették a lényeget. Ezzel azonban nem ért véget a tájékozódás és tájékoztatás. A fiatalembernek még sok kérdése volt. Fölfigyeltem arra, hogy mennyivel több minden érdekli, mint a közvetlen munka és a fizetés.

*

Nem is gondoltam volna, hogy mily sok „mellékkörülmény" foglalkoztatja a munkát vállaló embereket. Ez a huszonéves fiatal azt is tudakolta, van-e lehetőség sportolásra, nem igazolt sportoló, de szívesen fölkeresi a focipályát egy kis mozgásra. Aztán következett az üdülési lehetőség, a gyári étkeztetés rendje és ára, még azt is megkérdezte, hogy „jól főznek-e" az üzemi konyhán. Röpködtek a kérdések és a korrekt válaszok, valójában végigzongorázták a szociálpolitika körébe tartozó dolgok legtöbbjét.

Magam is követtem az ismeretlen fiatal szakmunkás példáját és fölkerestem Harkai Vilmost, a Kenderfonó és Szövőipari Vállalat igazgatóját, aki a személyzeti és szociális terület irányítója. E beosztás igazán testhez álló nála, hiszen korábban igen nagy gyakorlatot szerzett a vállalatnál: technikus szakmunkásként kezdte, majd szakszervezeti tisztségviselő volt, közben elvégezte a közgazdaságtudományi egyetemet is. Azt felelte a kérdésemre, hogy „tárcájához" tartozik majdnem minden olyan dolog, ami kapcsolatban van a dolgozók élet- és munkakörülményeivel, a munkabiztonságtól a jövedelmekig. Annak a dokumentumnak a főcíme is jelzi ezt, amelyet öt esztendőre készítettek: munkavédelmi és szociálpolitikai terv.

Érdemes közelebbről betekinteni a tervezetbe. Az első részben a munkavédelem tennivalóit sorakoztatják föl. Mivel szövőüzemről van szó, sok a speciális feladat, így például a zaj elleni védekezés. Szeretnék, ha az újszegedi szövőgyárban, a kelme- és a cérnázóüzemekben, valamint a pécsi gyáruk munkatermeiben, ahol a megengedettnél magasabb a zajszint, olyan akusztikai falburkolatokat, álmennyezeteket szerelnének föl, melyek eredményeképpen mérséklődne a zajszint. A gépek egy részét gumialjazatra helyezik, vagy ahol lehetséges, műanyagból készült fogaskerekeket alkalmaznak. Ilyen célokra 5 millió forintot terveznek.

Nagyon sok a tennivaló az üzemek levegőjének tisztítására, a megfelelő klímaviszonyok biztosításért. Erre a célra 25 millió forintot költenek. Csak felsorolásképpen: az újszegedi gyár impregnáló munkatermében a légtechnikai berendezést át kell alakítani, az eperjesi zsákgyárban légnedvesítőt fölszerelni, a szegedi kenderfonógyár Raschel-üzemében a szellőzőt kell átépíteni, hogy elvezessék a vágófejeknél keletkező füstöt, a fóliagyártóban a meleg levegőtől kellene megszabadulni. A pécsi üzemben a porelszívást megoldani, más üzemekben a port és a pihét jobb szívóberendezéssel eltávolítani, megint máshol éppen a fűtést szükséges javítani. Hasonló feladat a világítás javítása is. A világítás korszerűsítésére közel 12 millió forintot adnak. Egyéb veszélyek elhárítása, s elsősorban a biztonságtechnika további javítása nagy anyagi befektetést is igényel, azt jelzi, hogy a tervezetben ilyen célokra összesen 46 millió forintot fordítanak.

Korábban másodrendű feladatnak számított a környezetvédelem, ma a vállalat munkavédelmi és szociálpolitikai tervében kiemelten szerepel. Negyvenmilliós költségből szeretnék megoldani a kenderáztatók elhasznált vizének regenerálását, derítőberendezést építeni a szegedi kenderfonógyárban, a komádi gyárban a szennyvízcsatornát kell felújítani, de gondok vannak a vízelvezetéssel is.

A nagylaki gyárban készül a pozdorjalemez, de megoldatlan a nagy mennyiségű csiszolópor és egyéb hulladékanyag „eltüntetése". A leghasznosabb megoldásnak azt tartják, ha olyan kazánokat helyeznek üzembe, amelyekben ezek a hulladékok eltüzelhetők. A pécsi gyárban környezetet szennyez a kiáramló por. Ezért a berendezések szabadba vezető kürtőinél porleválasztó berendezésre lesz szükség.

Felsorolják még a tűzvédelem, a munkavédelmi oktatás, a munka- és védőruha-ellátás, valamint a nehéz fizikai munka csökkentésének elodázhatatlan föladatait. E célokra sem kevés pénzt tartalékolnak, hiszen a végösszeg csak milliókban írható. Elmondta Harkai Vilmos igazgató, hogy nemrégiben fölszámolták a tolnanémedi gyárukat, s eladták a Temaforg Vállalatnak. Amit a partner vevőtől kaptak — 15 millió forintot —, mind az anyagmozgatás gépesítésére fordítják.

*

A tervezet második része a szociálpolitika ismertebb területeit öleli föl. A kulturális és sport célú dolgok között is számos olyant találunk, amely nem is csupán szórakozást jelent, hanem egyben a gyári dolgozók általános és szakmai műveltségének további javítását szolgálja a szakmunkásképzéstől a továbbképzésekig, nyelvtanulástól a vezetőképzésig széles a skála. A szociális tervfejezetben is lehet tallózni az üzemi étkeztetéstől a lakástámogatásokig. A 6 ezer dolgozót foglalkoztató nagyvállalat minden gyárában igénylik az üzemi étkeztetést, de ma még nem minden munkahelyen kifogástalan a megoldás. Ezért is tervezik, hogy a komádi gyárban üzemi konyhát és étkezdét alakítanak ki. Bár a KSZV dolgozói nem panaszkodhatnak a gyermekintézmények szűkösségére, de e téren is vannak tennivalók. A szegedi konfekciógyárban tovább javítanak a helyzeten, a hirdi üzemben is bővítik az óvodát, a komádiak segítésére pedig a községi tanácsnak adnak támogatást.

Örvendetes, hogy a KSZV sokat áldoz azért, hogy segítsen dolgozói lakásgondjain. Évente hét munkáslakáshoz tudnak anyagi támogatást nyújtani, ezenkívül 48 dolgozónak adnak kölcsönt. Jelentős változást eredményezett, hogy a vállalati központ kiköltözött Szeged Belvárosából, a Béke utcai épületből. Ezt az épületet átalakítják munkásszállodának, ahol körülbelül 150 személy kaphat otthont. Sok dolgozónak adnak albérleti hozzájárulást, ugyanígy az utazási költségekhez is jelentős mértékben hozzájárulnak, s nem feledkeznek meg a gyárak orvosi rendelőinek fejlesztéséről sem.

*

Böngészgettem a részletes tervezet kiadási rovatait, s bizony meglepődtem, amikor a végösszegre pillantottam. Majd 400 millió forintot tartalmaz a vállalat szociális terve a hatodik ötéves időszakra. Óriási összeg, akár egy közepes méretű gyárat is föl lehet építeni ennyiért.

De ki merné azt állítani, hogy elegendő a termelés önmaga? Annyi mindenre szükség van még az alapanyagok, a feldolgozó berendezések mellett, hogy azt fölsorolni is nehéz lenne. De végül azt is elmondhatjuk, hogy kölcsönösségi viszony van a termelés és az ember között. Szokták mondani egyes országok népeire, hogy azért dolgoznak, hogy éljenek, meg fordítva is, azért élnek, hogy dolgozhassanak. Egy bizonyos: a gyárak nem tekinthetik másodrendű kérdésnek a dolgozók munka- és életkörülményeit. Pontosan ugyan senki sem tudja megmondani, kiszámítani, de azt a megjegyzést igaznak tartják, hogy a munkavédelmi és szociálpolitikai célokra fordított milliók megtérülnek.

Gazdagh István

Úszó diák-laboratórium

Saját „Prométheusz" névre keresztelt tudományos-kutatóhajójuk van a Tartui Állami Egyetem diákjainak. Fedélzetén leendő geográfusok, vegyészek és biológusok tanulmányozzák majd az Emajigi-nak, Észtország legnagyobb folyójának vízmedencéjét.

Ezek a kutatások nemcsak tanulmányi gyakorlat céljait szolgálják, beleilleszkednek az Észt Tudományos Akadémia természeti források kihasználására, regenerálására és védelmére irányuló komplex programjába. (APN)

Új bőrápoló szer

Gyógyszertárakban az Irix

Gyarapodott a bőrápoló szerek választéka: az utóbbi napokban forgalomba került Irix nevű szer. Miként a gyógyszertári központban elmondták, a gyógyhatású új szer főleg a háztartásokban hasznos, mivel forró folyadék, tárgy okozta kisebb fokú égési sérülés, túlzott napozás kvarcolás miatt keletkező bőrpír vagy — gyulladás kezelésében alkalmas. A mosószer előidézte gyulladást, viszketést, a kisebb bőrhorzsolást is gyógyítja.

Az Irix használata egyszerű, de miként minden permet, óvatosságot igényel. A palackból 20 centiméter távolságból permetezik a szert a sérült bőrfelületre úgy, hogy az ne jusson a szembe, a száj- és az orrnyílásba. Félóránként kétszer-háromszor, ha szükséges, többször is meg kell ismételni. A bőrfelületen kialakuló mikroporózus film — vékony réteg — vízben oldódik, ezért ajánlatos ezt óvni a víztől. A kezelt bőrfelületet a napfénytől is védeni kell. A használati utasítás egyébként a palack oldalán olvasható. Súlyosabb és nagy bőrfelület, egy évnél kisebb csecsemő sérülése esetén orvoshoz kell fordulni. Az Irix bőrápoló — amelynek palackja 80 forint — az ország összes gyógyszertáraiban beszerezhető.

Tűztől, robbanástól védik a bányászokat

Fény- és hangjelekkel riasztanak a gázelemző műszerek

A szénbányászat egyik legveszedelmesebb ellenségétől, az öngyulladás által fellobbanó tüzekről ötletes berendezésekkel védik a tatabányai medencében a föld alatti munkahelyeket, a mélyben dolgozók életét. Már valamennyi aknában távirányítású automatikával felszerelt, önműködő gázelemzőkészülékek figyelik a vágatokból kiáramló levegő összetételét, s azonnal vészjelzést adnak, ha a legkisebb rendellenességet észlelik.

Így például éjjel-nappal folyamatosan mérik a levegő szénmonoxid tartalmát. A nagy nyomás alatt levő szénrétegekből ugyanis már a viszonylag csekély mértékű melegedésnél is szénmonoxid szabadul fel, mielőtt még az öngyulladás bekövetkezne. E berendezések érzékenységére jellemző, hogy a levegő mindössze néhány ezreléknyi szénmonoxid tartalmát is észreveszik, s a veszedelmes gáz megjelenése után nyomban bekapcsolják a távjelző automatikát. A riasztó fény- és hangjelzéseket több helyre közvetítik. A vészjelzések befutnak az aknától több kilométerre fekvő központi bányamentő állomásra is, ahol egy fényújságról olvassák le a mentők, hogy hol van kialakulóban a veszély, hova kell kivonulniuk.

A riasztó jelek megjelenése után rendszerint még elegendő idő áll rendelkezésre, hogy a kialakulóban levő melegedési gócokat felderítsék, vagy időközben fellobbanó tűzfészkeket lokalizálják. A bányabiztonsági szervek a jelzésből arról is információt kapnak, hogy milyen mértékű a tűzveszély. Az „okos" műszerek ugyanis differenciálnak. Attól függően ugyanis, hogy a szénmonoxid aránya csupán melegedést, vagy már a fellobnó parázsló tüzet jelez, kétféle riasztást továbbítanak a gázelemzők. A gyors beavatkozást igénylő helyzetnél a piros, az alattomos melegedésnél pedig a figyelmeztető sárga lámpákat kapcsolják be, illetve az ennek megfelelő hangjeleket továbbítják.

A légvágatokban elhelyezett műszerek nagyon hasznos tűzőröknek bizonyulnak a tatabányai szénmedencében. Egyetlen egyszer sem fordult elő, hogy „elaludtak" volna. Az időben történt riasztások révén számos esetben derítettek fel tűzgócokat a bányamentők, s ezzel elejét vették a tüzek fellobbanásának, megmentették a tűzvésztől a föld alatti üzemeket.

Az előbbiekhez hasonlóan hatásos műszerek védik a szénmedence dolgozóit a bányászat másik ellenségétől, a robbanást okozó metántól is. Minden frontfejtés kihúzó vágatában nagy érzékenységű berendezéseket szerelnek fel, amelyek már minimális mennyiségű metán észlelésekor automatikusan kikapcsolják az egész bánya áramszolgáltatását. Tehát már akkor figyelmeztetnek, amikor még nincs különösebb veszély, és így időben meg lehet kezdeni a munkahelyek szellőztetését.

A helyhez rögzített, beépített műszereken kívül hordozható mérőműszerekkel is folyamatosan ellátják az aknaüzemeket. A tatabányai bányászokat már több száz ilyen metánmérővel szerelték fel. A gyufásdoboznál alig nagyobb kézi műszerek másodpercek alatt kimutatják a bányabeli levegő metántartalmát.

Tatabányán rendszeresen gondoskodnak a biztonsági műszerpark bővítéséről. Csupán ebben az évben 6 millió forintot költenek további riasztó- és mérőkészülékek vásárlására.

Ráb Erzsébet

Agrártechnikusok képzése

A Koreai Népi Demokratikus Köztársaság mezőgazdasági nagyüzemeiben egyre több agrártechnikust alkalmaznak. A gazdaságok vezetői idejekorán felismerték, mennyire kifizetődő, ha a dolgozók minél több a helyi adottságoknak is megfelelő szaktudást szereznek. Ezért ma az ország valamennyi tartományában működik agrártechnikusokat képző központ, a megyeszékhelyeken pedig mezőgazdasági szakiskolák várják a fiatalokat.

Egy-egy termelőszövetkezetben 1969-ben még mindössze 17—18 agrártechnikus dolgozott, 1976-ban már 55, jelenleg pedig a számuk már megközelíti a hatvanat.

Játékok — karácsonyra

Postakocsival, Volkswagen mikrobusszal, Pepsi-Cola szállítóautóval, versenykocsival, Rába-kamionnal és még számos új, szép kivitelű játékkal bővíti választékát a Fémipari Művek győri gyára. Az új játékok gyártásához a nemrégiben befejeződött fejlesztéssel teremtették meg az ipari hátteret. Mintegy 80 millió forintot fordítottak a technológia megújítására.

A legtöbb játékautónál a lemezalvázat a műanyag karosszériával kombinálják. Az így készülő újdonságok egyike a Ford Lotus Forma—1-es versenyautó. Az ötven centiméter hosszú, méretarányos versenykocsit Maráczi Kálmán tervező elgondolásai alapján szerkesztették. A műanyag-fém kombinációjú alvázra erősítik rá az arany feliratos, fekete műanyag karosszériát, amely pontos mása az 1979-es versenyen rajthoz állt Ford Lotus kocsiának. Elemei olyanok, hogy a modellező kedvű gyerekek és szüleik némi átalakítással kis teljesítményű elektromos, vagy robbanómotort építhetnek bele. A hátsó híd cseréje révén rádióirányítású motorral is felszerelhető. Az év végéig 10 ezret adnak át belőle a kereskedelemnek. Minden bizonnyal sok kis lurkónak fog örömet szerezni a karácsonyfa tövében.

Bár a legtöbb gyereknek az autó a játékok játéka, a győriek egy másfajta újdonsággal is kirukkoltak. A bűvös kocka rokonáról, a varázsgömbről van szó. A tíz centiméter átmérőjű gömb palástján fehér, piros, sárga és kék fémborítású műanyag lapocskákat lehet elforgatni. Az újfajta logikai játék Molnár Ferenc szerkesztő tervei alapján készült s az év végéig 1500-at készítenek belőle.

TELJESEBB AZ ÖRÖM,
HA AJÁNDÉKA IDEJÉBEN ÉRKEZIK.

KÉRJÜK,
MÁR MOST ADJA FEL
KÜLFÖLDRE
KARÁCSONYI
KÜLDEMÉNYEIT!

Magyar Posta